

Begrotingsbehandeling 2009 in Kamer

In december werden de begrotingen van VROM, VenW, EZ en LNV in de Tweede Kamer behandeld. Bij de behandeling van de VenW-begroting kwamen de projecten van Randstad Urgent regelmatig aan de orde.

De druk op minister Eurlings om sneller resultaat te laten zien, is groot. De minister kaatste de bal terug door de Tweede Kamer te vragen de Spoedwet wegverbreding snel te behandelen.

Spoedwet wegverbreding

Eind november bleek dat een Kamermeerderheid wilde dat Eurlings de spoedwet wegverbreding opnieuw zou voorleggen aan de Raad van State. Eurlings vond dat niet meer nodig, maar zei tijdens de begrotingsbespreking wel bereid te zijn de Kamer een brief te sturen met een lijst van grote infrastructurele projecten die buiten de spoedwet vallen. De uitkomst is dat de spoedwet niet opnieuw langs de Raad van State hoeft en snel na het kersteces kan worden geagendeerd in de Kamer.

Versnelling

De heer De Krom informeerde naar het aantal Randstad Urgent-projecten dat concreet is versneld ten opzichte van de planning 2007. Minister Eurlings antwoordde dat het bij Randstad Urgent om een cultuurverandering gaat. 'Het doel is afspraken en beloften nakomen en plannen gewoon halen. Dat klinkt misschien niet opzienbarend, maar in onze complexe bestuurspraktijk is het bepaald een cultuurshock. Waar versnellingsmogelijkheden bestaan, wordt daarvan gebruik gemaakt, maar dat is dus niet het eerste doel. Over het eerste jaar van dit programma ben ik zeer tevreden, omdat alle afgesproken projectmijlpalen zijn gehaald.'

Greenports

Een Kamermeerderheid wil extra investeren in een betere bereikbaarheid van de Greenports.

Shaming van Diemen

De voltallige gemeenteraad van Diemen is de straat op gegaan als protest tegen de inpassing van de geplande wegverbreding A1 en A10 Oost (onderdeel van de Planstudie Schiphol – Amsterdam – Almere): ze wil een overkapping van de A10 Oost. Minister Eurlings, gesteund door de andere betrokken bestuurders uit de regio, liet merken not amused te zijn. Het Rijk heeft al véél meer toegezegd voor de leefbaarheid dan wettelijk verplicht: stil asfalt, geluidsschermen, gevelisolatie. Overkapping is niet nodig om de gewenste effecten te bereiken en veel te duur, ook qua onderhoud. Bovendien heeft de Rijksadviseur voor de infrastructuur kritisch over de overkapping geadviseerd omdat het een zeer grote constructie zou worden en daarmee een zeer grote ingreep in de omgeving zou zijn.

"De regio, het Platform Bereikbaarheid met de heren de heren Herrema, Mooij en Dijkma, is furieus over deze actie van de gemeenteraad van Diemen: zij vinden dit echt over de top. Als programmaminister van Randstad Urgent sluit ik me hier volledig bij aan. Ik ga niet over een gemeenteraad, maar steun van harte wethouder Scholten van Diemen in het verdedigen van ons gezamenlijke onderhandelingsresultaat.", aldus Eurlings.

Meer lezen:

Kamervragen over Randstad Urgent project Weguitbreiding SAA

INHOUD

- Begrotingsbehandeling 2009 in Kamer
- "Menselijke redelijkheid is de oorzaak van al die stroperigheid"
- Regionale Ontwikkelingsorganisatie Zuidplas van start
- 'Elverdingen' in de praktijk
- VERDER, de Utrechtse aanpak
- Uit de media

COLOFON

In de Nieuwsflits leest u de laatste ontwikkelingen en achtergronden van het programma Randstad Urgent. De Nieuwsflits verschijnt maandelijks in digitale vorm. Wij proberen u zo goed mogelijk te informeren, er kunnen echter geen rechten aan deze nieuwsbrief worden ontleend.

MEER INFORMATIE?

Kijk op www.randstadurgent.nl
Bel naar 070 - 351 70 50
Mail naar info@randstadurgent.nl

AAN- OF AFMELDING voor de nieuwsflits:
info@randstadurgent.nl

Randstad Urgent is een kabinetsprogramma van het ministerie van Verkeer en Waterstaat i.s.m. de ministeries van VROM, LNV, EZ, OCW, BZK en Financiën en de betrokken provincies, stadsregio's en gemeenten in de Randstad.

"Menselijke redelijkheid is de oorzaak van al die stroperigheid"

Als het om onderzoek naar water en klimaat gaat is de interesse van Wim van Vierssen, directeur van KWR (het voormalige Kiwa Water Research), snel gewekt. Het is dan ook niet verwonderlijk dat hij ambassadeur is van het Randstad Urgent project 'Waterveiligheid centraal Holland' (voorheen Compartimentering). Toch was de rol van ambassadeur bij dit project in het eerste jaar van Randstad Urgent niet bepaald vanzelfsprekend. Van Vierssen laat zien waarom dit project geen regulier project is, waarom Nederlanders maar moeilijk tot besluiten komen en waarom Randstad Urgent een leerzaam experiment is.

"Het onderzoek naar de mogelijke rol van compartimentering van Dijkkring 14 bij de veiligheid van Centraal Holland was zeer interessant. Het gaat over bescherming van dit belangrijke deel van Nederland tegen overstromingen uit het rivierengebied. Met name de discussies over risicoperceptie vond ik fascinerend. Kiezen we bijvoorbeeld voor schade of voor slachtoffers? Tijdens het proces werd mij duidelijk dat dit geen doorsnee Randstad Urgent project is, maar meer een eerste verkenning. Zeg maar een project in voorbereiding. De rol van de ambassadeur is bij elk project anders en gelukkig vrij in te vullen. Meestal kies ik dan mijn natuurlijke houding. Dat is spiegelen, helpen met gedachten structureren en zoeken naar mogelijkheden om te versnellen. Bij dit project was het echter moeilijk om een toegevoegde waarde te leveren. Het voelde alsof ik lid was geworden van een familie, zonder dat ik daarin een duidelijke positie had of wist waar ik naar toe moest. In het eerste jaar is voor mij de zoektocht naar de juiste ambassadeursrol bepalend geweest."

Goede analyse, maar geen knopen

"Mijn eerste gesprek als ambassadeur ging over de samenhang tussen ons project en het programma Waterveiligheid in de 21e eeuw. Daar werd mij uitgelegd dat vergelijkbare onderzoeken ook al in dat programma waren opgenomen. 'Dat hebben we al lang gedaan' en 'het komt goed', was de reactie. Als dat het eerste is wat er gebeurt in een versnellingsproject valt de urgentie toch enigszins weg. Ditzelfde geldt ook voor het rapport van de Commissie Veerman, waarin tevens antwoorden te vinden zijn op vergelijkbare vraagstukken. Dit alles neemt niet weg dat Compartimentering een bijzonder project is en er een goed rapport tot stand is gebracht waardoor het thema op de agenda is gezet." Sinds oktober 2008 heeft het project, onder de nieuwe naam Waterveiligheid Centraal Holland, bovendien een minder verkennend karakter en vraagt het om meer keuzes en politieke afstemming. En daarmee ook om een intensievere ambassadeursrol.

Van Vierssen heeft zich gedurende het afgelopen jaar wel vaak afgevraagd hoe hij als ambassadeur zaken zou kunnen lostrekken, hoe versnelling gegeneerd kon worden, waar stagnatie kon optreden en welke prioriteiten gesteld konden worden. "Ik wilde met nieuwe inzichten komen. Ik dacht: hier valt iets te beleven. Ik had op een gegeven moment een conceptbrief aan mijn partners en de Randstad Gezant klaarliggen met een aantal kritische kanttekeningen, maar ik heb hem niet verstuurd. Uiteindelijk is het natuurlijk weer zo'n verdomd redelijk project. Soms werkt dat verlamdend. De analyse van de sterkte van de dijken is perfect, de gedeputeerden zeggen verstandige dingen en de rol van een ieder is volstrekt legitiem." Volgens Van Vierssen is die allesverlamdende redelijkheid nu juist vaak de kern van het probleem. "Natuurlijk zijn alle mensen redelijk, daarom gaat het niet fout. Maar die stroperigheid komt door al die redelijkheid. Ik zag in dit project geen echte knopen om door te hakken. Terwijl enthousiasme juist komt van 'hé, dat is een lekkere gordiaanse knoop' en niet van 'dit ga ik eens oplossen'."

Geen gemakkelijk volk

Willen wij wel écht veranderen? Dat is de vraag die Van Vierssen zichzelf stelt. "Zijn we bang voor verandering, willen we terug naar vroeger en vinden we het wel urgent genoeg? We trekken vooruit en tegelijkertijd achteruit. Alle belangen worden eindeloos gewogen. We moeten ons praktisch democratisch denken eens tegen de achtergrond van de wensen houden. Wat is effectief en hoe ver willen we gaan om deze democratie praktisch te faciliteren? Twee mensen kunnen het hele project frustreren. Zeker op bijvoorbeeld kosten-batenanalyses kun je altijd bezwaar maken. Mijn vader riep wel eens: 'nou is het klaar!' en dat hielp." Deze daadkracht missen we volgens Van Vierssen in onze besluitvormingscultuur. "Het ligt voor een belangrijk deel aan onze politieke mores. Het zit in onszelf. Zelfs in de kenniswereld is een web van relaties en belangen ontstaan waarin strategisch gedrag tot vertraging leidt."

Van Vierssen wil daarom aandacht vragen voor meer reflectie op de culturele aspecten. Waarom gaan de dingen zoals ze gaan? In Nederland liggen bijvoorbeeld de machtsrelaties heel anders dan in andere landen. Hij noemt dit een kleine 'power distance', waardoor ook het ontzag voor bestuurders en hun

beslissingen kleiner is. Daarnaast hebben wij zachtere eigenschappen, een focus op de korte termijn, een sterke hang naar individualiteit en tot slot zijn wij eerder geneigd risico's te vermijden. Dit alles maakt ons volgens Van Vierssen geen gemakkelijk volk. "Deze eigenschappen, in combinatie met een uitgebreide overheid om die individualiteit te beheersen, maken het niet eenvoudig. In bijvoorbeeld Singapore gaan besluitvorming en uitvoering veel sneller. Het is evident dat daar weer heel andere bezwaren aan kleven. In dat opzicht kunnen we wellicht veel leren van de cultuur van nieuwe Nederlanders. Laten we ze vooral snel in verantwoordelijke posities plaatsen om nieuwe wegen te verkennen. In dat verband begrijp ik dan ook niet dat we zo weinig gebruik maken van gedragswetenschappers. Wat houdt ons toch in die bestuurlijke kramp?" In de ogen van Van Vierssen richten wij ons te veel op structuurdiscussies en reflecteren we te weinig op culturele waarden en uitingen.

Interessant verschijnsel

Juist vanwege de bovenstaande noties sluit Van Vierssen af met het volgende. "Ik ben erg positief over de initiatieven van Eurlings. Te veel projecten lopen immers vast. Het doorbreken van de huidige cultuur is nodig, maar niet gemakkelijk. Je kunt hier wel cynisch over doen, maar het begint met ambitie en daadkracht. Ik was niet verrast door de opzet en aanpak van Randstad Urgent. Te veel scheidsrechters in het veld werkt niet. De keuze voor bestuurlijke duo's is daardoor logisch te verklaren. Het is echter wel verrassend dat er 35 duplicaties zijn van projecten die dezelfde aanpak doorlopen. Daarbij weet je niet welke van deze projecten voorop loopt. Het geheel maakt het tot een interessant verschijnsel. Je krijgt met deze methode geen mannetje op de maan, daar heb je een crisis voor nodig, maar ik geloof in de positieve effecten van deze aanpak. We hebben ook geen alternatief. Van zo'n experiment gaan we veel leren, maar het is het resultaat dat uiteindelijk telt!"

Martine de Jong

[terug naar boven](#) ↑

Regionale Ontwikkelingsorganisatie Zuidplas van start

De Regionale Ontwikkelingsorganisatie Zuidplas (ROZ) is op 1 november van start gegaan. Een deel van de infrastructuur en de natuur- en groenprojecten in de Zuidplas moet gefinancierd worden uit de opbrengst van woningbouw, kassen en bedrijventerreinen. Dat is in 2007 afgesproken tussen de gemeenteraden van de Zuidplas, Rotterdam en Provinciale Staten van Zuid-Holland. De ROZ zorgt ervoor dat de afspraken over integrale ontwikkeling van de Zuidplas ook zo worden uitgevoerd. Asje van Dijk, gedeputeerde van de provincie Zuid-Holland en voorzitter van het dagelijks bestuur van het ROZ: "Met de oprichting van de ROZ is een belangrijke stap gezet in de ontwikkeling van de Zuidplaspolder tot een toekomstbestendige woon- en werklocatie."

[terug naar boven](#) ↑

'Elverdingen' in de praktijk

De projectdirectie Versnelling Besluitvorming Wegen is hard aan de slag met de uitvoering van het advies van de commissie Elverding. Verkeer en Waterstaat, VROM en Rijkswaterstaat werken er constructief in samen. De projectdirectie is letterlijk en figuurlijk de buurman van het programmteam Randstad Urgent en de afdeling Wegen van DG Mobiliteit. Projectdirecteur Donné Slangen: 'Het is goed voor de samenwerking dat we als Tempo Teams van Eurlings zo dicht bij elkaar zitten'.

Besluitvorming over infrastructurele projecten duurt gemiddeld 14 jaar. 'Zowel de lange duur als het grote aantal betrokken bestuurders maakt een project

complex, aldus Slangen. Volgens de commissie Elverding kan de doorlooptijd teruggebracht worden tot de helft, als het proces anders wordt georganiseerd. Een brede consultatie in het begin, afgerond door een helder besluit, biedt de kans op een sneller en meer gedragen vervolg.

Adviezen

Donné Slangen vertelt wat zijn projectdirectie gaat doen om de adviezen van de commissie in de praktijk te brengen: 'Uitvoering van de adviezen van Elverding vraagt om een andere bestuurscultuur, wijzigingen in de wet en een andere ambtelijke voorbereiding. Als een belanghebbende bij een project in beroep gaat op een onderdeel van de procedure, dan moet het hele project worden stilgelegd en alle procedures opnieuw doorlopen worden. We gaan uitzoeken of de wet mogelijkheden biedt hier anders mee om te gaan. En we gaan kijken of participatie, het vroegtijdig consulteren van de omgeving, de nu gebruikelijke inspraakrondes verderop in het proces kan versnellen. Dat is ook een advies van Elverding: betrek bewoners, decentrale overheden en (milieu)organisaties in een vroeg stadium bij de plannen en zet dán al alle alternatieven op een rij.'

Cultuur

Randstad Urgent heeft de bestuurlijke cultuurwijziging al ingezet met de bestuurlijke duo's, het elkaar aanspreken en het motto 'afspraak is afspraak', zegt Slangen. 'Onze projectdirectie leert veel van Randstad Urgent en richt zich in het verlengde van het werk van Randstad Urgent op het ontwikkelen van een andere bestuurlijke cultuur.'

Spoedaanpak

'Cultuurverandering en aanpassing van de wet duren lang, minimaal twee jaar', gaat Slangen verder. 'Het kabinet heeft daarom een tweede lijn ingezet: versnelling van besluitvorming over projecten die maatschappelijk urgent zijn en waar bestuurlijke overeenstemming over bestaat; de spoedaanpak. Voor 30 projecten die aan deze criteria voldoen, moet op korte termijn de schop in de grond. Dat betekent nogal wat. Juridisch in de vorm van vereenvoudiging van de onderzoekslast en anders omgaan met de MER'. Slangen: 'Dat doet bij sommigen de wenkbrauwen fronsen: is dit wel zorgvuldig. Ik kan zeggen dat de zorgvuldigheid voorop staat'. De 30 versnellingsprojecten hebben ook een enorme impact op de organisatie: Rijkswaterstaat moet met hoge prioriteit aan de slag met deze 30 projecten. Het is natuurlijk de kunst om zulke wijzigingen door te voeren zonder tegen teveel schenen te schoppen', aldus Slangen.

De spoedaanpak wordt niet opnieuw voorgelegd aan de Raad van State en zal in januari in de Tweede Kamer besproken worden. Naar verwachting is de spoedwet in het vroege voorjaar een feit.

[terug naar boven](#) ↑

VERDER, de Utrechtse aanpak

Het Utrechts Verkeer- en Vervoerberaad (UVVB) heeft het eerste deel van een pakket met maatregelen voorgesteld, om de bereikbaarheid van de regio Midden-Nederland te verbeteren. Twee recent verschenen startnotities, voor de Ring Utrecht en voor het knooppunt Hoevelaken, liggen tot 30 januari voor inspraak ter inzage.

De regio Midden-Nederland is cruciaal voor een sterke Randstad. Een goede bereikbaarheid is daarbij essentieel. Maar steeds vaker staat het verkeer er muurvast.

VERDERpakket

Rijk en regio hebben in het samenwerkingsverband VERDER, mobiliteit in Midden-Nederland, de krachten gebundeld om de doorstroming van het verkeer te verbeteren.

In het 'VERDERpakket' stelt het UVVB maatregelen voor ter verbetering van het openbaar vervoer, fietsverbindingen in de regio en stimulering van mobiliteitsmanagement. Voorbeelden zijn nieuwe projecten voor verbetering van busverbindingen, extra geld voor promotie van Park + Ride-plaatsen, fietstunnels, nieuwe fietsverbindingen en fietsparkeervoorzieningen bij stations. Maatregelen om de files op de rijkswegen terug te dringen staan in vier startnotities die in 2008 verschenen.

Samenhang

Bijzonder in het proces is dat de ontwikkelingen op het rijkswegennet onderdeel zijn van een pakket waarin ook regionale maatregelen op het gebied van openbaar vervoer en de fiets zijn opgenomen. 'De samenwerking tussen de wegbeheerders begint vruchten af te werpen!', zegt Jan Ekkers, duopartner voor het Randstad Urgent project Draaischijf Nederland en gedeputeerde mobiliteit van de Provincie Utrecht.

Raden en Staten

Maandag 24 november organiseerde VERDER een conferentie voor gemeenteraadsleden en statenleden uit de regio over het VERDERpakket. Doel van de bijeenkomst was hen informeel bij te praten over de plannen. Boodschap van de avond was dat de bereikbaarheidsproblemen in de regio samen moeten worden opgelost. De raads- en statenleden werden opgeroepen vooral over de grenzen van hun eigen gemeente heen te kijken. Minister Eurlings sprak de conferentiegangers telefonisch toe: 'we moeten als bestuurders durven besluiten te nemen. Legitieme besluiten, dat wil zeggen zorgvuldig en democratisch verantwoord. Maar ... we moeten wel tempo maken. Keuzes maken, daar gaat het om. Ook over inpassingsmaatregelen. Ik denk dat we ons moeten realiseren dat de bomen niet de hemel kunnen ingroeien.'

Startnotities

In de startnotities Ring Utrecht en knooppunt Hoevelaken zijn verschillende oplossingen benoemd in vier hoofdalternatieven. Ook de (milieu)effecten die onderzocht moeten worden, komen aan bod. Vooral de variant in de startnotitie Ring Utrecht waarbij een weg langs Amelisweerd wordt onderzocht, heeft veel stof doen opwaaien. Dit bleek ook uit de eerste informatieavonden die druk bezocht werden. Minister Eurlings zei tijdens het MIRT-debat in de Tweede Kamer (15/12) dat dit één van de alternatieven is en dat er nog geen keuze gemaakt is. Om een goede beslissing te kunnen nemen is het van belang dat alternatieven niet bij voorbaat worden uitgesloten.

In juni 2009 wordt het complete maatregelenpakket behandeld in het UVVB. Het Bevoegd Gezag maakt dan afspraken over het voorkeursalternatief voor de planstudies Ring Utrecht en knooppunt Hoevelaken.

Meer lezen: www.ikgaverder.nl

[terug naar boven](#) ↑

Uit de media

De meest bedrijfsvriendelijke Europese steden

Vastgoedadviseur Cushman & Wakefield maakt ieder najaar een ranglijst van de meest bedrijfsvriendelijke steden in Europa; de *European Cities Monitor*. De 500 grootste Europese bedrijven geven hierin hun mening. Daarnaast beoordeelt Cushman & Wakefield de verkeersverbindingen, beschikbaarheid van geschikt personeel en de levenskwaliteit.

Londen en Parijs zijn voor bedrijven de beste steden om zich te vestigen. Zürich, Düsseldorf en Manchester zijn de grootste stijgers. Amsterdam staat op de zesde plaats (vorig jaar op de vijfde plaats maar nu ingehaald door Brussel). Amsterdam scoort hoog als het gaat om beschikbaarheid van gekwalificeerd personeel; de belangrijkste beslissingsfactor als het gaat om de keuze waar een bedrijf zich vestigt. Ook op levenskwaliteit en ontbreken van vervuiling doet Amsterdam het goed. Baldwin Poolman, Managing Partner Cushman & Wakefield zegt: 'Amsterdam wordt nog steeds gezien als een goede vestigingsplek voor bedrijven. Maar om die positie te handhaven is het steeds belangrijker om zich te onderscheiden. Het 'marketen' van de stad blijft hier een belangrijke rol in spelen.'

I Amsterdam

Charles van Renesse, directeur van Amsterdam Partners 'verkoop' Amsterdam met de campagne 'I Amsterdam'. Hij zegt in het reclamevakblad *Adformatie* van november over het feit dat Amsterdam in de *European Cities Monitor* is gezakt: 'Het is jammer en niet de bedoeling, dat is duidelijk. Er zijn ook andere lijsten die meer hoopvol zijn, zoals die van Simon Anholt die kijkt naar 'hippe steden'. Daarin zijn we gestegen van 11 naar 9'.

Tot zover de positie van Amsterdam. Meer over de positie van de Randstad als economisch sterke regio waar het aantrekkelijk is om te wonen, te werken en te leven, blijkt begin volgend jaar als de *Randstad Monitor* van TNO verschijnt.

Meer lezen: [nieuwsbericht Cushman & Wakefield](#)

[terug naar boven](#) ↑

